

LA CAMPANA CATALANA

Mestre campaner: J. ROCA Y ROCA

Mestre ninotayre: APELES MESTRES

Donara un toch cada divendres, y extraordinariament sempre que convingui

REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ

RAMBLA DEL MITJ, NÚMERO 26, BOTIGA — BARCELONA

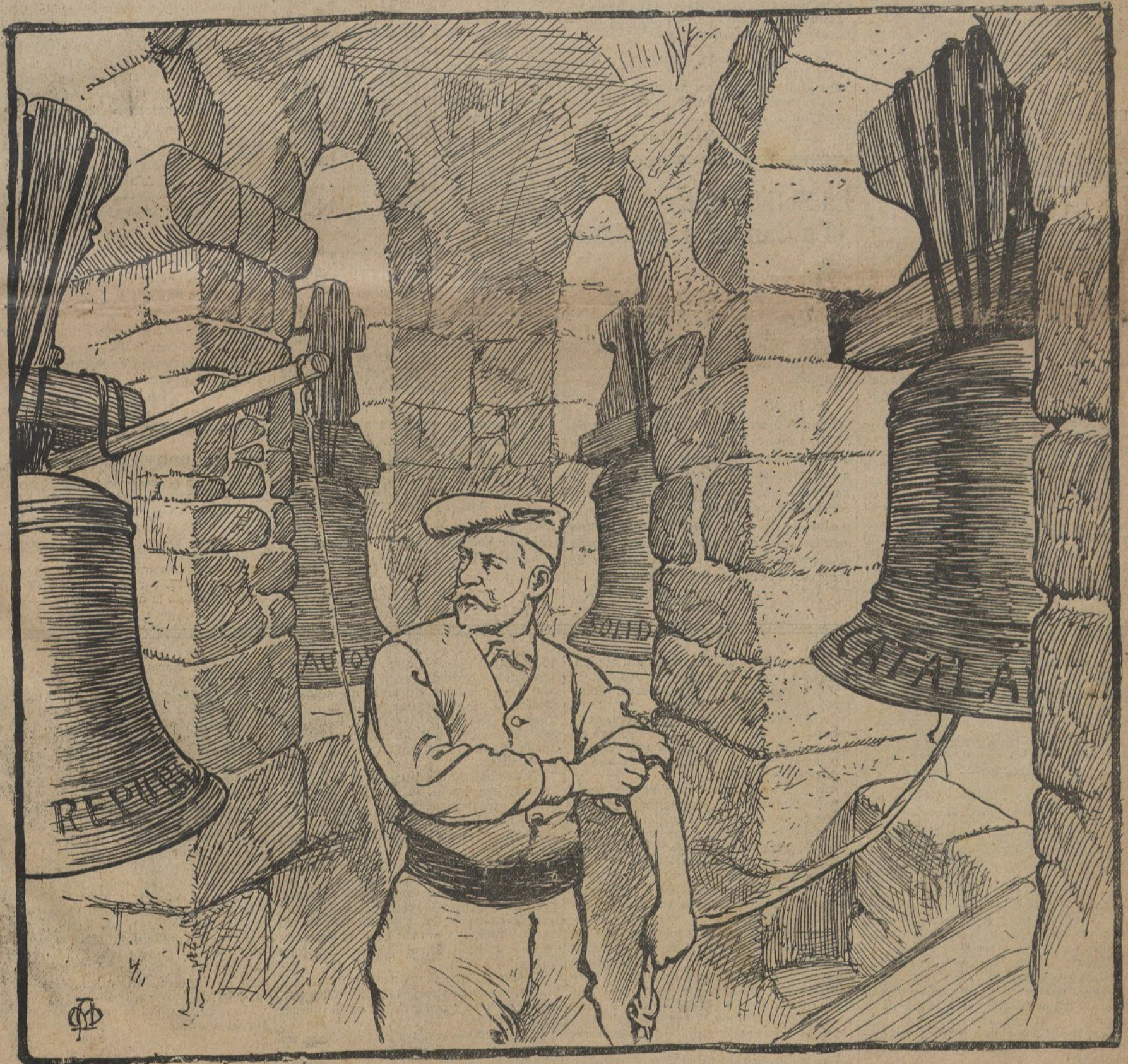
La correspondencia administrativa á n'en Bielet Cantijoch

Aquest número val 10 céntims per tot Espanya

Després de un mes de sa publicació, 20 céntims

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

	ALS NÚMEROS ORDINARIS			
	1'50	trimestre		
Barcelona	2'00	id	4'00 mitj any;	8'00 un any
Espanya	5'00	id	10'00 id	20'00 id
Extranger				

(Dib. de Apelles Mestres)

— Arremanguéms 'hí, má á la corda, y comensém la feyna!...

AL COMENSAR

Ab las mans enduridas, després de 39 anys seguits de tocar *La Campana de Gracia*, agafo avuy la corda de LA CAMPANA CATALANA, compensantme el gust de poderho fer, del descontent que m' produhi l' haver tingut que despedirme del popular campanar hont transcorregueren en lluyta continua els millors anys de la meua vida y hont sempre havia cregut que m' hi enterrarian.

LA CAMPANA CATALANA no ha tingut fins ara existencia corporea: es una campana ideal. Aixis es com la vull, y afortunat seré si consegueixo que ho sigui sempre, lo-grant que 'ls seus accents s' armonisin ab els ideals de la part mes considerable del poble catala. En l' anima d' aquest poble he anat a cercar els materials pera fondrela: l' aram dur de la seva ferma voluntat, el coure rich de son seny seré, la plata del parlar clar: y en la fornaldels entusiasmes solidaris s' ha fet felisment la fosa. Jo sols desitjo que al sentir-la digan tots els catalans: — ¡Es la campana de casa nostra! ¡La defensora dels nostres drets y l' impulsadora de tots els progressos; l' avivadora dels nostres ardors y la galejadora de las nostras victorias! Campana de combat y de pau a l' hora: de guerra contra els enemichs de Catalunya y contra la farsa y la hipocresia; de germanor entre tots els homes sincers y de bona voluntat.

**

El campanar es siti apropiat pera mirar las qüestions desde un punt de vista elevat. Aixó vol dir, que las nostras ideas de sempre, republicanas, autonomistas y progressivas, seran defendidas ab ardor, pero sense ofensa ni agravi de qui no tingui altre pecat que l' no profesarlas. Lliures som y volem que tothom ho sigui igualment en el sagrat de la conciencia: aspirém a ser respectats, y donarem l' exemple respectant als demés, convensuts de que may pot esser l' escarni, ni l' insult, sino en tot cas la persuasió el millor medi de fer esboranch en els erros que s' oposin al pas de las cosas.

**

Dalt del nostre campanar s' hi respira a plé pulmó la serena atmosfera, sanejada dels miasmas del apassionament cego, del odi, la rancunia y la grosseria; aqueixa atmosfera de tolerancia, gloria excelsa del moviment solidari que l' ha creada.

Dalt del nostre campanar farem que hi reyni la satisfacció y l' alegría que donan la ferma convicció de lo que s' creu y l' esperansa en el seu triomf. Per aixó fins en els moments de més greu perill procurarem conservar el bon humor de sava catalana, convensuts de que al enemich no se l' vens, ab sols plantarli cara ferotja.

Desde dalt del nostre campanar se descubren horizons inmensos. Embadalits en aquesta contemplació, davant de tant y

tan ample camp per corre, foren trassadas las sintéticas ratillas que avansarem en el prospecte:

«No n' hi ha pas prou ab la deria de europeisar a Espanya; en tant se cumpleix aquesta tasca, cal helvecisar a Catalunya, aixó es, convertirla en un poble, en tot y per tot digne rival de la Suissa; liberal y democrata a desdir; molt ilustrat y activissim en els afany del avens moral y material; explotador no sols de productes sino també de ideas progressivas; despreocupat y net de clatell, però sempre tolerant y respectuós ab las opinions sincerament profesadas; dreturer y amant de la justicia; clar de seny y armonisador civich de todas las bonas voluntats sense mirar a classes ni estaments.

«Un poble aixis educat conquistarà y consolidará fácilmente la seva autonomia, y tenint l' autonomia tindrà de fet la República, practicantla a cor obert y a plé sol meridial, sense que de dret ni de gair il cap vetusta baluerna pugui arribar may a ferli sombra.»

Per acabar, confirmem avuy aquestas declaracions y encare las referém ab quatre mots encare potser més sintétichs y concrets:

«LA CAMPANA CATALANA ASPIRA A QUE TOTS ELS REPUBLICANS SE FASSIN SOLIDARIS, Y A QUE TOTS ELS SOLIDARIS SE FASSIN REPUBLICANS. Y SINO POT ESSER TOTS, EL MAJOR NÚMERO POSSIBLE.»

Y ara, má a la corda, y siguemhi. Soni la Campana, per Catalunya y per la regeneració d' Espanya; per la República y per l' Autonomia; per el Progrés y per la Cultura popular.

EL MESTRE CAMPANER

La Solidaritat y La Campana Catalana

AHRAHM de tot cor las següents manifestacions ab que ha sigut honorada la nostra publicació. Las mostrás de simpatia que ns prodigan els capdills parlamentaris de la Solidaritat Catalana contribuirán a multiplicar las nostras forsas, pera fernos dignes de tan insignes campions.

Sr. D. José Roca y Roca

Estimado amigo: Me place el acuerdo de V., antiguo luchador, de seguir contribuyendo a la difusión de los ideales progresivos, en su nuevo periódico LA CAMPANA CATALANA, en cuyas páginas hallarán constante consagración los levantados propósitos de esa culta y noble región, cuna de nuestraS olidaridad, que ofrece a España el ejemplo de una vida exuberante de progreso, de civismo y de tolerancia.

N. SALMERÓN

Feu que l' nom de la malura sigui bonich, soni bé a l' orela y la pateixen dos mil.

Y feu que sigui bonich y no causi molestias y mitja ciutat l' arreplega.

La neurastenia té tot aixó; vesteix, es de moda, sona bé a l' orela y no molesta als que la tenen, y sobre tot té una ventatje per poderse creure que s' té, y és que no deixa senyals a fora.

Un coix no ho pot dir qu' es coix, sense arrossegar una cama; un manco tampoch, sense portar el bras a l' ermilla; ni un tullit, anant pels carrers, ni un hepátich sense tenir la cara groga; pero per ser neurasténich no s' necessita ni estar groch, ni estar magre, ni fer mala cara, ni ferla massa bona, ni res; se necessita creures ho, contar ho, y trobar qui s' ho escolti y s' ho cregui.

Aixis és, que ha passat una cosa que per forsa havia de passar, y es que han adoptat la malaltia tots els que 'ls convenia tenirne una, y no n' tenian cap a má; tots els vanitosos d' estar malalts, que son molts més de lo que la gent se creu, y tots els ximples y tots els dropos.

Hi ha home que s' diu:—Jo soch jove, menjo bé, camino bé, tinch dalit y no tinch ganas de treballar, donchs com qu' aixó

Amich Roca: ets un bon campaner, no n' dupta ningú, per qual motiu haurá d' esser molt interessant tornar a sentir el teu tritlletj ab *Campana* nova expressament fosa per tú.

Y seran tritlletjs de goig, de fé y esperansa pels ideals de la nostra terra que vol viure lliure governantse a sí mateixa en plena civilisació moderna.

Tritlleja, amich Roca, tritlleja perque s' senti per tot arreu, y s' enterin amichs y contraris de que hi ha qui vigila desde l' campanar, per mantenir desperta l' atenció dels republicans y dels solidaris envers la democracia y l' autonomia de Catalunya y de tot Espanya.

Desitja que per molts anys tinguis humor y salut pera esser el gran campaner de la terra catalana, ton vell amich:

EUSSEBÍ CÖROMINAS

¿Cóm no tinch de sentir ab goig la primera batallada d' aquesta Campana sabent per la crida en que s' anuncia la seva aparició, que vé a helvecisar a Catalunya, lo qual clarament vol dir que vé a fer veras Llibertat, Democracia, Federació y República? ¿Cóm no haig de desitjar que aquesta Campana se senti no solzament per tota la nostra terra, si no més enllá del Ebre y del Cinca, del Pirineu y del Mediterrá, ahont vihuen encare pobles que ab Catalunya constituhiren la gloriosa Confederació Catalano-Aragonesa? ¿Cóm no he de sentir tals joia y desitj si, avuy que soch vell, anhelo ab el mateix entusiasme que ho volia als divuit anys, l' autonomia integral de la nacionalitat catalana unida a las demés ibéricas dins d' un Estat republicá y federatiu?

A la tasca que per espay de tants anys emprenguí, lluytant ab tota mena de contrarietats, de republicanisar catalanistas y catalansisar republicans, las circunstancias li han donat tan gran empena que casi ja queda feta; LA CAMPANA CATALANA venint a helvecisar a la antiga Cathalonia, farà lo que manca encare pera redimir aquesta Nacionalitat y las demés germanas; federalisar a tothom.

Cada batallada que, pera assolir fi tant just, patriótic y humá dongui, será benehida per tots els homes y pobles oprimits; y si un jorn pot, després de tocar a somatent, repicar a Gloria, se farà més célebre que la de Toledo, la de la Almudayna, la de Osca, la de la Vela de Granada, la de la Unió de Valencia y las de la nostra Seu, Honorata, Tomasa y Eulalia, LA CAMPANA CATALANA.

J. M. VALLÉS Y RIBOT

Voleu convertir nostra Catalunya en fonament lliberal y democrática essent cada dia mes y mes catalana, donchs aixis sí que ajudareu, amich Roca, a la feyna mes meritoria de nostra generació.

Esser lliberal y esser democrata costa mes de lo que sembla y es mes fácil de lo que molts pensan. No tots els que se n' dihen ho son de lliberals y democratas, ni n' son contraris tots els que pensan serho. Es que la llibertat y la democracia son mes que ideas, sentiments que dehuen amarar la conducta y la acció y la vida dels homes y dels pobles, fentlos senzills de cor, equitativs y justos, tolerants ab el pensar agé, altruistas, ilustrats, expansius y bons. La democracia y la llibertat van a renovar fonament la societat y la vida, renovant fonament els homes.

Per vostre programa voleu ajudar a aquesta feyna. Tots hi serem. Y bon goig de comptarmhi com un de tants.

JAUME CARNER

Amich Roca: las *campanadas* que dongui vostre nou setmanari seran sempre escoltadas ab devoció per el poble democrata y lliberal, si com no ho dupto s' inspiran en nostre afany de progrés y autonomia.

Desitjo bona sort a vostra CAMPANA CATALANA y que 'ls seus *repichs* se sentin de ben lluny: fent sempre com vos proposeu, obra de cultura, de progrés, de bona educació popular y de solidaritat.

Vostre amich:

ALBERT RUSIÑOL

Amich Roca: Sé que ab la vostra CAMPANA CATALANA la Solidaritat tindrà son servey un nou enginy de batalla. No vos desitjo destresa en son maneig, que d' aixó a mí y a tots ens en podeu donar llissons. Feu que l' setmanari fassi sempre honor al títol ab que l' haveu batejat: ¡que ho sigui sempre ben catalana la Campana vostra! ¡que las sevas batalladas siguin sempre un toch de somaten pera l' poble de Catalunya! Vostre y amich:

FRANCESCH CAMBÓ

Als companys de la premsa

Dediquém nostre primer toch de salutació a la premsa periódica de molta part de la qual, ja abans de aparéixer a la llum, n' havém rebut mostrás de la mes afectuosa consideració que ns deixan ab ella vivament obligats.

Als periódichs amichs y afins els oferim el nostre afecte, y a tots, fins als adversaris, la seguransa de la nostra cortesía.

SOCOLADA

LA NEURASTENIA

«Escrit expressament pera LA CAMPANA CATALANA»

No vaig a parlar de la verdadera neurastenia. Ni tinch pretensions de metje, ni tinch pretensions tan sols de malalt.

Sigui agotament de forsas, aixó de la neurastenia, sigui cansament del sistema nerviós, sigui debilitat cerebral ó *surmenage*, sigui lo que sigui, que per aixó tenim la ciencia per aclarirho, els que realment ne pateixen son de playner y els playnem.

Pero no es d' aquets que volem parlar. Es dels altres, dels que no n' son, y que perquè la malaltia es de moda, la troban allí ahont no la tenen y si no la tenen la cercan.

Inventeu el nom d' una malura y l' endemá hi ha mil ciutadans que la pateixen desseguida.

no es natural, ja sé lo que dech tenir: tinch neurastenia; y desde aquell día enllá, aixis com abans la seva droperia no la gosava explicar a ningú perque no li fessin cárrechs, y perque se 'ls feya ell mateix, desde que sab lo que té, naturalment, pot dur la mandra ab el cap alt perque li dona la malaltia.

Hi ha poeta que s' diu:—Jo se fer versos; jo tinch inspiració, jo tinch cultura, podria fer un libre cada any, ¿per que no l' faig? Calla, ja ho tinch: estich agotat de no agotarme, y ja se lo que deu ser... tinch neurastenia.

Hi ha home de mon que pateix d' una malaltia vulgar, d' una malaltia de manobra; mal de ventre, posem per exemple, y l' mal de ventre l' fá estar groch, y la gent li pregunta que te. ¿Que ho pot dir ell que té mal de ventre? Té... neurastenia, veusho aquí. Aixó, fa quedar bé y dona llustre.

De tots els que abans ne deyan beneyts, tontos, ensopits, ximples, tocats del bolet, toca campanas y carrinclons, ara n' dihen neurasténichs.

Ningú s' dona vergonya de tenir a casa un perdut ó un poca vergonya; ja se sab te la malaltia de moda.

Abans els tancavan al manicomi, ara els deixan anar pels carrers.

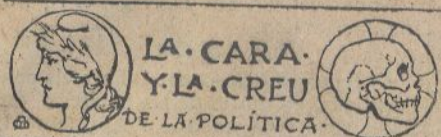
Y pels cafés, y pels teatres, y per tot arreu ahont no s' fá feina, quan un troba un *malalt* que no té res, que está motxo, que casi no parla, que casi no escolta, que casi val més que no escolti, que s' posa la má al cap com si n' tingues, que sospira quan hi ha alegría, que dorm sense son y sense ganas, que s' alsa d' una cadira per anar a seure a la de mes enllá, que descoratja, que filosofa, que mira ab ulls de bé degollat a las neurasténicas que te a la vora, que s' cansa de no haver fet res, que mira el rellotge com si tingues feyna, que pas-seja el seu cos pel mon com si dugues dol d' ell mateix, que plora sense gastar llágrimas y no riu ni fentli pessigollas, y te salut y te joventut, ja podeu dir per lo que tira; es aprenent de neurasténich.

E's metjes hi haurian d' intervenir y cambiar el nom de la malaltia.

Si n' diguesin «bestiestenia» s' curarian casi tots.

O cercarian un altre mal; per poder seguir el seu ofici.

SANTIAGO RUSIÑOL

Els arguments en favor del sufragi universal únic, aduïts pels Senyors Carner, Hurtado y Rodés han quedat fins ara sense réplica.

La defensa del vot corporatiu feta per en Cambó, se reduí a una exposició doctrinal de las sevas preferencias.

Pero á despit de aquesta divergencia de criteri en un assumpte lliure, ab els debats del Congrés ha quedat més ferma, més rebuda que may la *Solidaritat Catalana*. Y aixó es lo important.

Practicament s'ha demostrat una vegada més la indestructibilitat del moviment solidari y la potencia avassalladora de la política catalana.

Els lliberals que, pérfidament, tractavan de dividir el bloc de la Solidaritat, n'han sortit durament escarmentats. Ab una habilitat genial, en Cambó lográ arrancar de 'n Moret, la més solemne desautorisació de las declaracions fetas en el Senat pels momificats Montero Ríos y López Dominguez, subsegüents al discurs de 'n Sol y Oriega. Ens volian dividir y son ells els que han quedat destrossats, fets á micas.

La política solidaria, completament desinteressada, política que no mira á la possessió del poder, sino á la reconstitució del país, y á la purificació de las costums, produheix efectes de disolvent en els vells partits de la monarquia.

A tal extrem s'ha arribat ja, que tots els cap-pares oligárquics senten la seva impotencia, donantse per perduts, si no poden contar ab la benevolencia de Catalunya, unida com un sol home ara mes que may y tan digna y legitimament representada en el Parlament.

Coneixen que aquesta renaixensa del esperit públich anirá trascendent á las demés regions epanyolas, y al fersé cárrech de que prompte no 'ls han de valer sas velles y des-acreditadas manyas, casi 's donan per la pell, y comensan á fersé fástich á sí matei- vos.

¡Catalunya y avant! P. K.

Croniquejant

UNA EFEMÉRIDE

Tal dia com ahir feu anys quants ne feu?... Trenta cinch ó quaranta, que sé jo, que se celebrava á Barcelona la festa del Sant del Avi. L'Avi popular no

FANTASIA DE CARNAVAL

—Es tan hermosa... tan final... El noy enredaire:—Més al bulto... més al bulto. (Dib. de SMITH)

era llavors com ho es avuy un elefant; sino una personalitat gloriosa, un héroe de la Patria y de la Llibertat, el hijo del carretero de Grandátula, el vencedor de Luchana, el retirado de Logroño (llavors tots aquets ponderatfus se deyan en castellá) el Cincinnati español: D. Baldomero Espartero.

¡Si n'havia tingut de adoradors aquest idol de las multitudes lliberals! No 'ls diré sino una cosa: tots els que 's diuhen *Baldomero* son fills ó nés d'entusiastas esparteristas.

A l'any 40, tot just terminada la guerra civil, el *Duque de la Victoria*, feu el trán-sit de Martorell á Barcelona, entre una doble y atapahida filera de generació que delirant l'acclamava. Sis horas de gent ventlo passar. Montava un briós caball y á la vista de la ciutat, el poble no pogué contenirse, y sense deixar-lo desmontar, caball y ell, tots dos de una pesa, foren entrats en triomf á Barcelona sobre las espallas dels seus idolatras.

Dos anys després y essent Espartero regent del regne, els barcelonins en revolta, amichs ja llavors de fer las cosas pel seu compte, comensaren á enderrocar la odiada Ciutadela. Aquesta broma, á D. Baldomero l'irritá, 'l tragué de quici, y jurant reconstruhir lo enderrocat *con los huesos de los catalanes*, volá á Barcelona y de bonas á primeras obsequiá á la ciutat ab un bombeig en tota regla.

Perdó ab aixó de moment molts simpatias; pero encar li quedavan partidaris en gran número, gent apassionada, de aquella pera la qual primer es el partit que tot, posehida de una afecció incondicional y á *proba de bomba*.

Be hó havían de veure que D. Baldomero, tan afortunat en las empresas de la guerra, no servia pera la política; pero no volían confesarho. Ni la primera vegada que ocupá 'l poder, del 40 al 43; ni la segona, del 54 al 56, sapigué donar cap mostra de tino y de previsió; qualsevol li feya la trabeteta, y á lo millor, quan li pujava la mosca al nas, se retirava á Logroño, ahont vivia tranquilament ab la seva senyora cuidant á las gallinas.

Lo qual el feya caure sobre tou, puig deyan els esparteristas:— Es un bon home, víctima de las perfidias reaccionarias. — Y l'estimavan cada día mes.

Per aixó 'l 27 de febrer celebravan tots els anys ab una gran festa la diada del seu Sant. El día del Sant del Avi ¡borrangos!

Al matí s'embadallan ab la lectura del article encomiástich de 'n Jaume Rafecas cada any igual, y sempre igualment admirat. ¿Volen saber qui era en Rafecas? Jo 'l tinguí de company en una Junta de Beneficencia, quan vels 'hi aquí que un día per un punt presentá la dimissió. Me vaig comprometre á ferli retirar. — No ho lograrás pas — me deyan els companys. — Es molt tossut.

Tossut, tartamut y curt de vista, tot aixó era; y no obstant vaig sortirme ab la meva, no sense costarme molt. Allá, en la seva botiga de baster del Portal nou, envoltats de collars, sellas y tirants y respirant la forta olor de cuyro, tingerem l'entrevista. Quan ja d'esconfiava de reduhirlo, se 'm vá ocorre parlarli d'Espartero, de la seva abnegació, de la seva grandesa d'ánima, y vegí que dos llágrimas, perlejant en els seus ulls, li enterboliren els lentes. Desde aquell instant vá ser meu; á la Junta torná, y en ella morí cumplint sempre 'ls seus debers benéfichs ab una exemplar delicadesa.

Per l'estil d'en Rafecas eran la majoria del esparteristas: homes de cor y honrats, optimistas y aficionats als ápats.

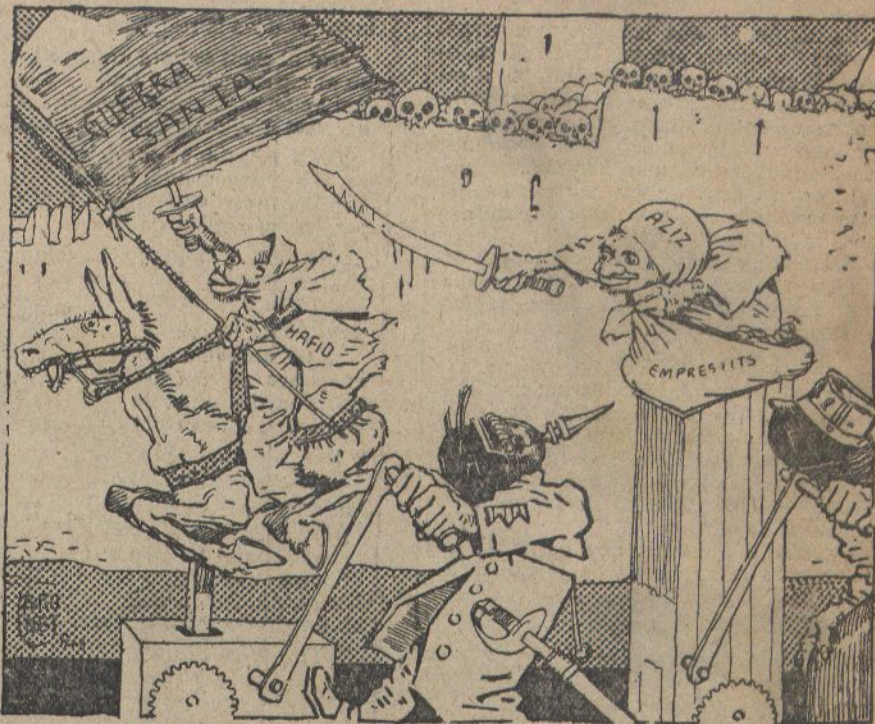
El día del Sant del Avi n'feyan un de primera, y als acorts del himne de Luchana, endrapavan com sí tinguessin la gana un any encarrerida.

«Moriré con la espada en la mano, moriré con la espada en la mano, moriré con la espada en la mano, defendiendo la Constitución.»

deya'l himne, y ells el practicavan manejant ab heroica intrepidesa, ja que no l'espasa, el ganivet y la forquilla. ¡Y aquells brindis rimbombants qu'espervan quan estavan tips! ¡Y aquel's telegramas de felicitació que dirigian al idiota!

Enrojolats d'entusiasme y de plenitut estomacal, y després de haver repartit una bona almoyna á s pobres, anavan á exhibirse en la funció del Liceo, vestits de gala 'ls que tenian uniforme de miliciano. Y allá també vinga aclamar al Avi, y fer tocar

TITELLAS MARROQUINS

Mentres tinguin la maneta pel mánech el dos enmascarats, hi há funció per temps. (Dib. de BRUNET)

himnes patriotichs, que 'ls engrescavan mes, pero molt mes que l'ópera.

¡Quín contrast entre la desinteressada expansió de aquella bona gent, y la concupiscencia dels polítichs práctichs, que desde 'l punt en que triomfá la Revolució de setembre, s'olvidaren per complet del héroe de Luchana pera llansarse afamats sobre las talladas del pressupost!

Vacant el trono d'Espanya, 'ls esparteristas acaronavan l'idea de fer rey á Espartero.

— ¡Es 'l home més honrat de la nació! — exclamavan.

Per cert qu'en Carlos Altadill, el gandul, empipat de sentir ponderar á cada moment l'honoradés de D. Baldomero, digué un día:

— Donchs si tant honrat es, no 'l feu rey: feulo caixer.

L'esparterisme aná esvahintse poch á poch, y ab la mort del idol, s'acabá l'idolatría.

Ja avuy no 'n corren de homes que arrastrin á las multitudes, y casi mes val aixis. Veritat que tampoch n'hi há que puguin ostentar la gloriosa historia militar y el civisme de D. Baldomero. Sols de quan en quan apareix un que altre aspirant á la adoració popular, que á las primeras de cambi deixan veure la bastardia dels seus propósitos.

Y aquets Barnums de la política solen acabar sempre desastrosament.

P. DEL O.

LA FUGIDA DE 'N LERROUX

A la primera notícia que fou comunicada secreament á n'en Lerroux de que 'l Tribunal Suprém havia confirmat la sentencia condemnatoria dicia 'a per l'Audiencia de Barcelona, el director de *El Progreso*, fugí á Fransa en automóvil.

Sentim que siga una causa de imprenta, la que haja obligat al pertorbador de Barcelona, á abandonar el camp de las sevas empresas y aventuras, quan tant y tant altres motius existeixen, de un caràter menos honorable, que haurian produhit els mateixos resultats.

Hi ha qui suposa que n'en Lerroux aprofitará 'l periodo de calma que li imposi la seva situació d'expatriat, pera donar comptes clars de la seva gestió com á President de la *Fraterni al Republicana* del carrer de Cortés, empresari de la *Casa del Pueblo* del carrer de Aragón y receptor del 28.000 duros dels republicans de l'Argentina.

LA CAYGUDA DEL OSMA

En Maura s'ha després del seu ministre de Hisenda, qui asseguran que s'ha separat del ministeri per motius de salut. ¡Malalt l'Osma! ¿Y donchs com estará 'l país que sofreix las conseqüencias dels seus plans financiers? Perque la veritat es, que fora dels *trustos* y *monopolis* que tant li deuen al Osma, y que s'están arrodonint, els restants epanyols, ab la carestia dels aliments y l'agobio del nous impostos, vivim casi per miracle.

L'Osma pot retirarse tranquilament, pera contemplar desde lluny la seva obra, y embutzarse la suculenta cessantia, que por su clasificación le corresponde. Per lo bé que ho ha fet, se 'l ha guanyada.

CONTINUA LA RATXA TRÁGICA

Dilluns un'altra bomba al carrer de Corders, ab els corresponents destrossos y tres ferits.

UN ENTABANAT

— Ja ho sé que 'ns ensarrona; pero té una llàbia!... (Dib. de SMITH)

No puntualisarem detalls, perquè creyem que ha arribat l'hora de pendre una resolució col·lectiva.

Es inductible que 'ls mónstruos perpetradors de aquests atentats tenen el propòsit de sembrar el terror. Donchs bé; si resulta que no 'ns aterrorisem ¿qué farán ells?

Això no vol dir que dega abandonar-se la vigilància, y persecució dels criminals; però es inductible que se sentirán defraudats en els seus intents, si Barcelona en massa sab adoptar l'heroisme del silenci y de l'impavidés.

Sobre aquest particular, la premsa periòdica podria pendre l'iniciativa, abstenintse de donar compte de aquests tràgichs y ressonants successos.

En el Parlament, la Solidaritat en massa, sense exclusió dels elements més de la dreta, s'ha mostrat conforme en restablir el funcionament del Jurat pera 'ls delictes terroristas, y en considerar ineficás y contraproduhent la suspensió de las garantías constitucionals.

Préguinne nota 'ls que parlan de las tendencias reaccionarias de la Solidaritat Catalana.

Condemnat a 1 any, 8 mesos y 21 días de presó, per un article qu'ell no vá escriure, ha ingressat en la presó correccional de Madrid, l'intel·ligent escriptor socialista don Joan Joseph Morato.

¿Comentaris? Un no mes.

No tots els escriptors que sofreixen un contratemps tenen un automòvil a punt per escapar.

JA POTS XIULAR...

El Sufragi universal li diu a la Monarquia, veyent enlaire'l punyal que al altre barri l'envia:

—¿Per qué aixís m'assessineu d'una manera traïdora? ¿Quin mal vos he fet, senyora des que soch al mon? Diguen.

¿No he deixat, com un pavana, que 'ls Diputats m'estafessiu y que ab las urnas juguessiu com vos dava la real gana?

¿No hi sigut sempre un anyell ab mes paciència que Job, y si he fet mal, algun cop, ha pasat may de la pell?

¿Y, si heu tingut por de mí, no m'heu arrencat las massas enviantlos uns sabatassas per desviarlas del camí?

¿No heu fet lo que heveu volgut? ¿No ha estat lley vostre capritxo? ¿No he sigut, com diu el ditxo, Apallissat y banyut?

¿Y ara aprofiteu joyosa, en comptes de defensarme, l'ocasió d'assessinar-me d'una manera alevosa!

¿Sols ab mí podeu salvarvos en qualsevulga tempesta! el matarme es suicidarvos: ¡si moro, já esteu ben llesta!

Sentiat que així l'opostrofa el Sufragi, ab ironia, li respon la Monarquia ab un airet com de mofa:

«Ni contigo ni sin ti tienen mis males remedio: contigo, porque me matas y sin ti, porque me muero.»

PAU NYAP

UN SOL QUE VA AB MALAS COMPANYÍAS

Al Sr. Sol y Ortega se li deu la veritat, y la veritat es que ja ia temps que aquest *astre ó desastre* de la política local no flameja mes que 'l foch del despit. Un foch sense eficacia consoladora, y que no fá més

que consumir a qui té la mala sort de almentarlo.

Al veure'l l'altre dia en brassos de las taitas monárquicas y dels elements palatins del Senat, que li feren una gran ovació; 'ns diguerem desseguida:—Senador per Guadalupe: Ja has pagat l'acta que 't regalaren els oligarcas. Però ¿a qui, en lo successiu, podrás donar a entendre qu'ets republicà? A ningú del mon.

En la jugada dels odís contra Catalunya t'has prestat a servir de mingo. Y no't creguis, ets fet exprés pera serne, ja que la teva representació, deguda tot temps al caciquisme y al encasillat, ha sigut sempre una bola.

Mort el caciquisme a Catalunya, ja no hi ha Planas y Casals, ni Comas y Masferrers que 't treguin de pila. Ni 'l mateix Lerroix ab qui al últim vares aconvoarte (edificant concubinatje!) ho va poder conseguir. Hagué de ser un Romanones qui 't fes sortir impensadament per Guadalupe, quan encare no entrava en els seus càlculs el fer magarrufas a la Solidaritat. Ara l'ex ministre coix, deu pensar que va donar un mal pas.

L'efecte del discurs del catalá alcarreny, a qui 'l despit te ofuscet, pot haver sigut molt teatral, molt cosa de *alabarderos*, entre els monárquichs de Madrid, enemichs declarats del poderós desveltament del poble de Catalunya; però aquí no ha fet fret ni calor.

Un pobre venedor de periòdichs podria descriure de una manera exacta aquest efecte.

Horas y mes horas permanesqué en la Rambla cridant:—*El discurso entero y pronunciado por el Sr. Sol y Ortega en el Senado!*...

La gent passava a munions pel Passeig, sense que la má d'exemplars que tenia 'l venedor disminuís lo més mínim.

Per últim, cansat, preguntá:—¿Qui es aquest Sr. Sol y Ortega, que ningú n fa cas?...

Y 's retirá ab la mercancia, per no gastar mes saliva en va.

Aquest fet, Sr. Sol y Ortega, es rigorosament autèntich.

El Imparcial ha tornat a ficar els peus a la galleda, ab motiu de las banderas espanyola y catalana, ab que l'Ajuntament de Sabadell adorna 'ls días de gaia; las dos fatxadas de la Casa Consistorial.

Al últim, el diari de la *Calle de Matute* ha lograt una cosa inesperada: convertir-se en el periòdich més humoristich que 's publica a Espanya.

Tan humoristich, que sempre que 's proposa aterrorisar, fa riure.

PEP BULLANGA

PALAFRUGELL 24 de Febrer

La ma amiga del entusiasta Doctor ampurdanés D. Romualdo Vidal, ha romput els repichs dels Campanars de Catalunya, ab la carta seguent que li 'agrahim ab tota l'ánima:

¡NINCHI! ¡NANCHI! ¡NINCHI! ¡NANCHI!

Jo també vull esserhi. Desde aquest recó de terra ampurdanesa que 'l mar banya ab sas remorosas onas; desde aquest reconet del que digué un dia en Castelar que 'l Sol era més hermós y 'l ayre tenia més llum, avuy me plau repicar a gloria.

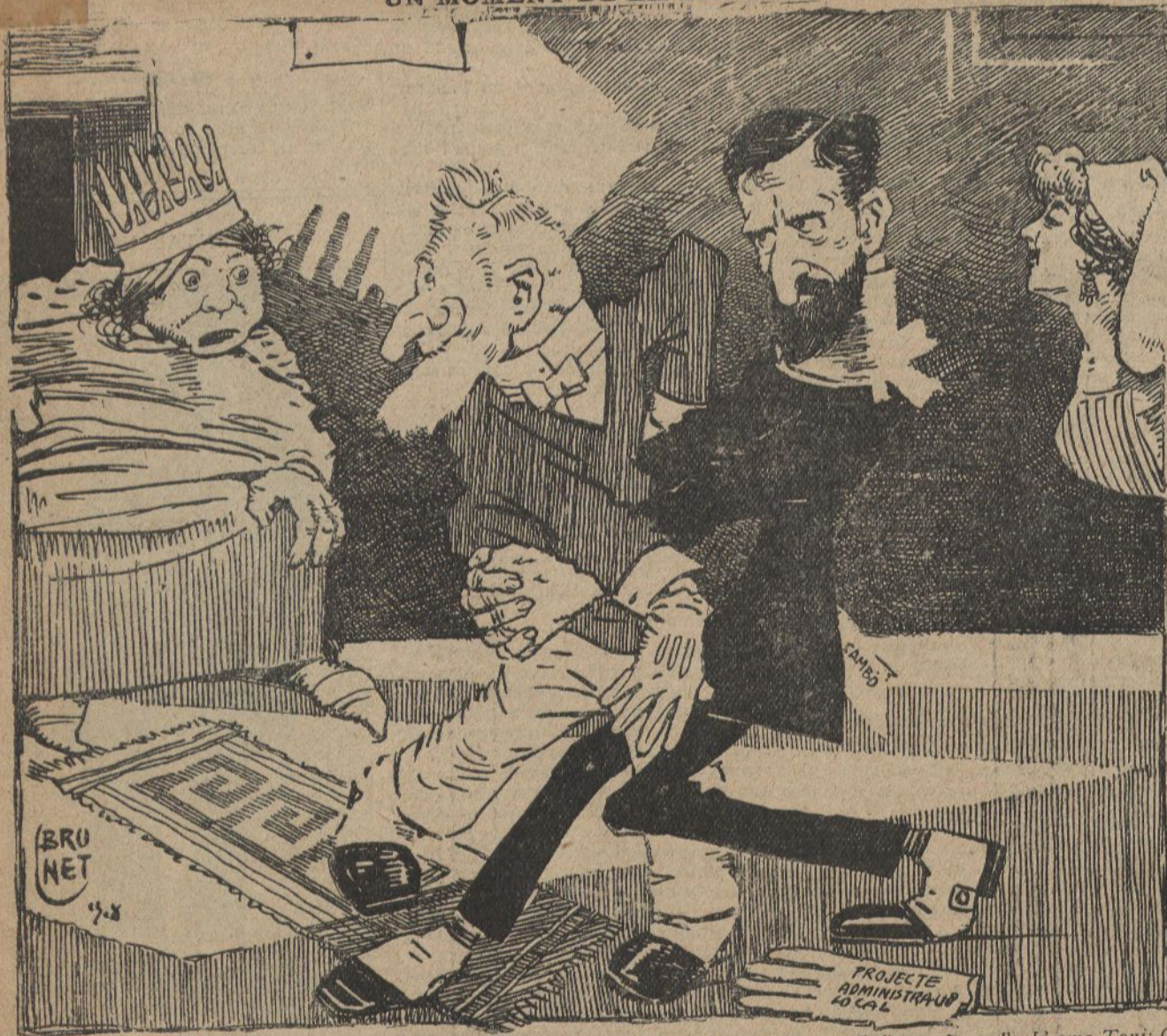
¿Que si tinch motius? ¡Ja ho crech! S'ha cumplert el meu desitj; millor dit, ha sigut atesa la meua comanda.

Desitj? Comanda? Sí, fem historia. Ab motiu del apat d'homenatge a n'en Roca y Roca, celebrat a últ ms d'antany en el casal republicà del Plá de las Comedias de Barcelona, al qual no vaig poder assistir, malgrat tenirhi un lloch reservat, per impedirho las obligacions inherents a la tasca cotidiana y personal de campaner, vaig endressar al esmentat publicista y braós republicà 'l següent brindis-missiva: «Estimat y distingit correligionari: en nom de centenars d'ampurdanesos, ab tot el respecte degut, vos pregunto: ¿Per qué heveu fet dimissió del càrrech de campaner en cap del cloquer de Gracia que per espay d'aprop de quaranta anys desempnyat havéu ab tant acert? ¿Per qué havéu pres tal determinació vos que ab vostres repichs, tridletis y campanadas, tants y tants creyents havéu portat a l'iglesia republicana? Vos això no podeu ni deveu ferho per molts y variats rahóns. Avuy menys que may. La Solidaritat, aquest moviment tan grandios y trascendent, que sols els curts de gambals adoradors d'un idol de fanch, els caciquistas y vividors no han sabut ó volgut capir (els primers, perquè no hi véuen mes enllá del seu nas; els segons, perquè no 'ls convé'l neteig de la menjadora) y de la qual sou vos un dels més fermes capdills, no ha donat encare els seus fruits, está en período de gestació y necessita del vostre expert fórceps el día del part. Per lo tant, aprofitant aquesta festa, vinch, aixeco la copa y os dich: Si causas que jo no puch, ni dech, ni vull esbrinar, os impideixen revocar la vostra pensada; si la vostra dignitat no vos permet tornar a agafar la corda de *La Campana de Gracia*, busquéu un altre cloquer qualsevol y desde allí continuéu repicant a somatent, a gloria, a tot lo que convingui. Lo que jo vos dich, mestre, no ho demaném sols els ampurdanesos; ho suplican ensem tots els moradors de la terra catalana, desde 'ls montanyenchs de la Vall d'Aran als pescadors y mariners de nostras nombrosas y rialleras platjas, desde 'ls riberenchs del Ebro als habitants del cim dels Pirineus, els de aquella comarca qu' en sas gestas cantan: *Mejtal de Fransa, mentat d'Espanya—no hi ha cap terra com 'a Cerdanya*... He dit»

La meua missiva-brindis no va caure en saco roto com diuen els castellans. Mirin, estimats llegidors; aquí vá 'l primer número de LA CAMPANA CATALANA.

Per xó, per la part que m'toca, més content que unas pascuas, avuy desde aquest modest llogaret ¡ninch! ¡nanch! repico a festa, faig més; tenint en compte que la campana de Llafranch per lo petita y per la situació topogràfica del cloquer, tal volta no se sentiria de prou lluny, encare que comenso ja a anar feixuch, encare que 'l temps, aquest emblanquinador de testas, ha comensat sa tasca en la meua, no obstant, com no ha pogut arrencar del meu cor la fé republicana, pujo serralada amunt, arribo al cap, far y hermita de S. Sebastiá, demano la clau de la torre a n'en Bardenada (un hermitá que ja es dels nostres) y desde aquella torre, que un jorn servi de guayta pera donar avis als baix-ampurdanesos de la presència dels alarbs en nostras cosas, ¡ninch! ¡nanch! ¡ninch! ¡nanch! vinga tritiletjar fort, ben fort, perquè 'm puguin sentir tots els moradors de l'encontrada, desde Sant Feliu de Guixols a Calonge, desde Palamós a Palafrugell, desde La Bisbal a Torroella, poblacions capdevanteras tot temps de la causa republicana. EL CAMPANER DE LLAFRANCH

UN MOMENT DE LA BATALLA

L'amo Toni a donya Política Oligárquica: Miri, senyora; tinch un presoner.—Donya Política: ¡Porta 'l—L'amo Toni: Oh, no puch: éll em fá seguir.

(Dib. de BRUNET)

VISTA DE ALACANT

**Alacant se desperta;
Alacant per la Solidaritat**

L'HERMOSA ciutat Levantina celebrarà el pròxim diumenge el tant vegades aplaudit *meeting* de Solidaritat, ab assistència de un bon número de diputats solidaris catalans. Desgraciadament no hi podrà concórrer D. Nicolau Salmerón, á causa del estat delicat de la seva salut. Pero s'hi trobarà ab l'ánima, el pensament y el cor.

Alacant, entregada fins ara á las artimanayas de un innoble caciquisme, se consumia en l'enervament y l'amarisme. L'opinió republicana, en altres temps tan preponderant, permanexia completament desconcertada: la massa neutra no dava senyals de vida, y l'cacich era l'rey, y las sevas collas els árbitres de la sort de la ciutat y de la provincia.

Obras importantíssimas y de gran interés públich quedavan per fer. El musulmanisme africá s'anava apoderant poch á poch de una regió viva y adelantada.

En aixó un jove advocat de poderosa iniciativa, D. FRANCISCO CLEMENT, que ha fet á Barcelona gran part de la seva carrera, y que venia dedicant la seva paraula y la seva activitat á la difusió de las ideas republicanas, aná á la seva ciutat natal, portanthi una guspira del foc solidari de Catalunya. Ben prompte s'abrandá á Alacant una gran foguera d'entusiasme.

Homes de mérit de tots els estaments socials sortiren del apartament en que feya

temps se consumían: altres, de honrada historia política, que vivian enemistats, se donaren novament las mans en senyal de germanor. Allí, al igual que á Catalunya, ha nascut la Solidaritat fent miracles de reconciliació, de mútua tolerancia, de armonia social, y de amor á la terra nadiua, que no exclueix, ans bé fortifica l'amor á Espanya.

A Alacant, terra clássica de turronaires, lo qu' es pera las oligarquias y el caciquisme s'haurán acabat els turrons.

Trinitat Monegal

Una nova víctima de la Lley de Jurisdiccions. Escripitor distingit y catalá de bona sava, publicá un article en *El Poble Catalá*, que sigué considerat pecaminós, per qual motiu en Consell de guerra fou condemnat á dos mesos y un día de arrest major.

Ab tot y que l'estat de la seva salut deixa molt que desitjar, y que l' de la seva benivolúda esposa exigeix cuydados especialíssims, el Sr. Monegal, tan bon punt li fou notificada la sentència, se constituíhí prés, en la Celular.

Allí extingirá la pena que li ha sigut imposada, vejentse acompanyat en el seu sacrifici, per la molt fonda que senten tots el amants de Catalunya, que s'planyen de qu' encare avuy existeixin els nomenats delictes d'opinió, que traban la llibertat de criteri del escripitor y amenassan constantment la seva llibertat individual.

TRINITAT MONEGAL, prés en virtut de la Lley de Jurisdiccions.

FRANCISCO CLEMENT, organisor de la Solidaritat alicantina.

PROEMI

ENS proposém publicar en aquesta secció notas concisas y claras sobre la complexa qüestió obrera á Catalunya, y com no 'ns guía altre móvil que l'afecte que professém als treballadors, la major sinceritat guiará la nostra ploma.

A fi d'entendre 'ns desde bon principi creyém necessari fixar alguns punts de mira.

No venim á sustentar preferencias per cap doctrina sociológica tancada de las que agitan al mon obrer produhint las mes de las vegadas perturbacions y discordias.

Poch amants de dogmatismes, preferím atenirnos á la realitat, als fets, á la experimentació práctica, pera obrir camí á la millora moral y material del treballador, que tant interessa á la seva classe com al conjunt de la societat, entenent que l'bé de tots, lluny de ser incompatible s'armonisa ab el bé de cada hù.

Nosaltres no veurém may en el obrer materia explotable en cap sentit. Ni tampoch l'adularém, com fan molts per enganyarlo, abusant de la seva miseria, del seu atrás intelectual y de la seva bona fé. Ajudarlo preteném y no ajudarnos d'ell. Preferim cooperar ab tota l'ánima á la seva redempció, procurantli la persistent conquista del medis que proporcionan al home la plena satisfacció de totas las sevas necessitats físicas, l'ampliació de la seva cultura, y el ple domini de la seva conciencia. Y pera emprendre y prosseguir aquesta tasca profitosa y dignificadora no concebim més que un medi: colocar sempre l'antorxa de la veritat en el candelero de las bonas intencions.

Al considerar al obrer baix son doble aspecte de ciudadá y de membre de una classe determinada, en sas relacions ab els demés ciudatans y ab els altres estaments, posarém de relleu els seus drets, pero també 'ls seus debers, concordantlos ab l'esperit de llibertat, de justicia y de progrés.

Per temperament y per dictats de la rahó som més amichs de tota armonisació práctica y fahedora, que dels apassionaments cegos y de las lluytas sistemáticas. La tasca armonisadora es altamente educativa; en ella el seny s'asserena, l'inteligencia s' desvetlla y la voluntat se fortifica. En cambi, la lluyta sistemática fá criar mala sanch, engendra odds perniciosos y sol produhir retrocessos lamentables en la marxa en avant de la classe proletaria.

Aixó no vol dir que haguém de tolerar may injusticias de part de ningú. Contra las que s'puguin cometre ab la iníqua explotació del home per l'home, alsarém el cuore, procurant interessar á la opinió pública, fins á conseguir que s'posi resoltament de la part dels débils y oprimits.

Pero si entre 'ls abusos patronals veyém resplandir alguna bona intenció en pro del obrer; si trobém algún cop personas consideradas, pertanyin á la classe que s' vulgui, dispuestas á pendre al operari, no com un esclau, sino com un cooperador de la seva obra, estimant els seus útils serveys en lo que valen, propensos á millorar la seva condició y respetuosos sobre tot de la seva dignitat y de la independencia del seu esperit, ¿ab quina justicia s'ha de conondre en un mateix anatema als dolents y als bons? ¿Quina rahó aconsella embolicar als uns y als altres en un odi de classes sistemátich y pernicioso? ¿No valdrá més alentar els bons exemples pera afrontar y conondre als que abusan de la miseria de la classe proletaria?

Com á catalans que som tenim plena confiança en l'esperit práctic y en la claretat de seny de la nostra rassa.

Tothom compendrà que determinats encalabrinaments son anormals, com l'estat de

DOS AIXERITS

—Com es, Sr. Conde, que fá moixainas als solidaris?
—A saber... á Guadalajara.

(Dib. de JUNCEDA)

febre en certas malalties agudes. Tothom compendrà que no fan bé á ningú, ni als que 'ls passen ni als que 'n sofreixen las conseqüències. En las altas esferas engendraran tota mena de rezels injustos, y en las capas proletàries, rancúnies y desesperansas. Y á valersen 'hi son tots, lo mateix els explotadors de sas suadas, que voldrien provocar odiosas reaccions pera convertir el treball en un omínós esclavatje, que 'ls falsos redemptors, que, prevalguts de la miseria y ignorancia de las masses, ansian fabricarse un pedestal ab el cos extenuat de la gent treballadora.

***

Que reflexionin els obrers, y sobre tot que s' abandonin als bons impulsos del seu cor generós. La pau y l'esperansa renixerán en ells, si sense renunciar may á sas reivindicacions de caràcter universal, saben ampliar el natural amor que tenen á la llar y la familia propies, fentlo trascendir, ab la mateixa intensitat, al poble en que han nascut ó en que viuen, y á la mare Catalunya, cooperant á l'acció de tots els seus fills, pera fer d'ella la redemptora de la desventurada Espanya.

Tinguin present que l'acció del home es tant més eficaç com més limitada y concreta.

Els treballadors inglesos, per haverho aixís comprés, y practicarho aixís, son avuy els primers del mon, y 'ls que han conseguit majors y més positives ventajias en la marxa ascensional del proletariat.

DEMOS

Guadalajara, entussiasmada ab el seu senador Sol y Ortega, y desitjosa de que conservi sempre humit el paladar y expedita la llengua pera mal parlar del moviment iniciat á Catalunya, s' disposa á obsequiarlo ab una finesa.

Segons m'han assegurat, y mentres des-empenyi el càrrech, li passarán diàriament una caixeta de *bischochos borrachos*.

***

Un dels primers carrers que desapareixerán ab motiu de la Reforma, es el de la Bomba, que desemboca al carrer Ample, enfront del de la Reyna Regent.

Per cert que al enterarse de la existencia de aquest carrer, un burócrata, deixeble de D. Clodolfo, deya:

—¡Mire usted si esos catalanes serán malvados, que has ta tienen una calle de la Bomba!

***

S' escandalisa l' *Avi Brusi* de que hi haja qui proposi construir el *Matadero* nou á Ca'n Tunis, á poca distancia de la Necrópolis, y en un ambient saturat de las emanacions palúdicas dels estanys del Llobregat.

Jo trobo, en cambi, que hi estarà molt bé si ha de ser *Matadero* en tota la extensió de la paraula.

Matadero de bestiar y *Matadero* de consumidors de carn.

Y ab un cementiri á la vista. ¿Volen res mes ben combinat?

***

En Montero Ríos, en López Domínguez y demás momias que taxaren de antipatriótica á la Solidaritat, no tenen cap autoritat per ferho.

Pera fulminar excomuniions, no son *Papas*, sino tot lo contrari, *papadors*.

La patria, de qual integritat semblan estar tan gelosos, ja fa temps que se l' están *papant*.

***

CRÓNICA RIMADA

Desde principis d' hivern, fa ja unas quinze senmanas, qu' estich nerviós y tinch ganas de dir mal d' aquest govern.

Y no es per moure soroll, ni per esprit de protesta; res d' aixó, es perque 'm molesta com molesta un ull de poll.

Densá qu' es poder l'observo, resignat, sense di un mot, y n' estich tip, sobre tot de la femella del ciervo.

Aquest ciutadà, impotent per combatre als terroristas, decreta cosas may vistas, per fer veure que hi enten.

Persegueix als taberners ab multas y altres autógrafos, fa tancar cinematógrafos, y obliga á posar porters.

El govern desgrava 'l vi, donant fi á qüestions eternas y ell fa tancar las tavernas ¿que hi volen fer, si es així?

Jo no he tirat bombas may y 'm suspen las garantias y entretant jo passo 'ls dias com abans, sempre ab un ¡av!

¡Jo no sé ahont arribarem! Perque 'l decret, si be 's mira, no castiga á n' el que tira, castiga á n' els que rebem.

Ab aquesta anomalia ens ha fet un flach servey, perque resulta 'l remey pitjor que la malaltia.

Abans el perill etern de que la bomba explotés, ara 'ns crea un perill mes: que exploti també 'l govern.

Com lo de las garantias no ha donat cap resultat, ara diu que ha decretat que posém tots portersias.

Un disbarat mes, y gros. Que las vingui ell á posá al carrer del Bot, Xuclá, Jupí, Pom d' Or y Tarrós.

Hi ha escaletas que jo sé, que un porter gras no hi cabria. ¿Com pot cabre porteria allá ahont no hi cab ni un porter?

Pero ¡ell ray! no mira prim, tot ho embesteix y atropella. ¡Y sort que ha sortit femella, si 'ns surt mascle 'ns divertim!

EDUARD AULÉS

***

Al professor Pedroso que formant part de la comissió de una Academia científica, visitá al nou rey de Portugal, li pregá aquest que tornés al Palau, ahont seria sempre ben rebut, afegint:

—Me direu que vos sou republicà; pero com que sou amich del vostre poble y jo també, sobre aquest punt estém d' acort.

***

Pod'ia haverli respesct el Professor: —Entre nosaltres no hi ha mes que una petita diferencia: jo de ser amich del nostre poble no 'n faig pagar cap rei.

***

ELS MISTOS DESESPERATS

—Já hem passat, pel monopoli, á las grasas del govern, qu' es com dir qu' hem begut oli ó qu' hem caigut al infern.

Mentres arrendats estavam la cosa pod'ia anar; al consumidor cremavam y ningú 'ns feya cremar.

L' Estat aara 'ns farà breva d'alguns farts. com de costum, y, com fets á imatje seva, en lloch de llum, darem fum.

Sense sofre, incombustibles, cars, greixosos y pudents, entre imprecacions terribles ¡que'n sufrirem de tormentis!

Corra, poble, á deslliurarnos del butxi qu' está dispost... ¡¡Veyas si pots abocarnos á l'olla del pressupost!!

PAU NYAP

***

Hi ha á Barcelona un fulano que quatre ilusos mantenen perqué, tenintlo á n' ell, tenen el *pavo republicano*.

***

En la Instrucción provisional para el servicio de venta de cerillas fosforicas, á càrrech del Estat, diu el capítul III, article VI, párrafo III:

«Corresponde á los Delegados de Hacienda: PROTEGER É IMPULSAR por cuantos medios estén á su alcance la venta de los artículos de este monopolio».

¡Impulsar y proteger?

Si els Delegats volen fer aixó, sens trampa ni ardis, fassin que 'l Govern enter, de 'n Maura al últim porser, sols fumín escanya-pits. ¡¡Y tots serém protegits!!

LLIBRES

LA CORDA VIVA.—XX poesias de l' *Eduard Girbal Jaume*, ab un prólech de 'n *J. Roca y Roca*.—Un esclat de juvenesa; aixó es aquest volum. ¡Y que simpàtic resulta! Abans de donarlo á l' estampa, el poeta ha fet aplaudir la major part de las composicions que 'l forman en un gran número de certamens de Catalunya, en els quals han guanyat premi, y si de una á una, cada fill, ha sigut tan celebrada, imaginis el lector si será hermós el pom.

Nosaltres prou voldriam analisarho com se mereix; pero l' espay ens manca. No 'n tenim ni per extractar el prólech, en que ab gran sinceritat y complert esperit de justicia en Roca y Roca, presenta al autor encomiant els seus mèrits, que son molts, sense emperó dissimular las sevas deficiencias, que afortunadament son pocas.

Mes que entrant pels enutjosos viarans de la crítica creyem complaure al lector, cedint la paraula al poeta.

Y ara llegeixin y admirin:

LA BANDERA VERMELLA

Tenim una bandera que oneja flame'ant, es d' or y está barrada per quatre raigs de sanch.

L' or vell va escrostissantse dels vents en el combat, á cada ponentada l' or vell cau á grapat.

A cada ponentada s' escorra mes la sanch, degota adolorida y va regalimant.

Bandera esparracada, mortalla dels passats, Volquer—tacat d' oprobis— dels fills que 't lliuraran.

Que caygui l' or estéril! Que caygui ben aviat! Que quedis tota roja! Que siguis tota sanch!

Llavors, serás senyera, bandera de combat... Pobre de qui una gota li caygui sobre el cap!

Llavors, bandera xopa, sangueja sens parar! Per veuret sempre roja tots te darem la sanch!

***

BELLAS ARTS

BELLAS ARTS.—1.ª EXPOSICIÓ DE LA SOCIETAT D' ARTISTAS CATALANS.

S' ha constituït de poch aquesta Societat, y ha buscat hostatge á can Parés, la casa payral de l' art barceloní.

¿Que com es l'Exposició? Bona! ja ho crech! També ho fora si no contés ab mes expositors que 'ls germans Miquel y Lluçia Oslé.

Las catorze esculturas qu' exposan, son de fanch vivificat per l' alé del geni. El *Gruppo de pescadors* y l' *Picador* del primer, y l' *Traballador* y la *Húngara* del segon, son creacions que tant tenen d' humá com d' espiritual. ¡Aixó es fer art!

En Josep Reynés hi te un retratet en bronze qu' es una joyeta.

Dels pintors hi ha la plana major. Cert que cap d' ells se proposa fer trascendentalisme, pero las obras son en general correctas y en totas hi ha quelcom de bó.

Comensant pel degá Modest Urgell, allí s' hi veuhen las firmas dels Baixeras, Galwey, Rusiñol, Llimona, Raurich, Urgell (Ricard), Feliu, Casas, Mestres, Brull, Tolosa, Cabanyes, Graner, Tamburini y Ros y Güell.

D' en Feliu hi ha ademés una colecció de dibuixos á la sanguina, alguns d' ells molt encertats.

Per esser improvisada, la primera Exposició de la *Societat d' Artistes Catalans* es molt recomenable. Un' altra vegada será millor.

FRÀ JUNCO&A

***

TEATRES

LICEU

Atlántide, del mestre Nicolau de Urien. Ens va ser donada á conèixer fragmentariament, sense decorat ni previa explicació del argument, es á dir: á tall de concert ó á manera d' ensaig.

Hi ha fragments molt ben construïts y rasgos de gran inspiració y es generalment una ópera de música ben espontània que va ser molt ben rebuda per tothom y aplaudida pels més.

Benefici de Lina Passini

Després de la seva brillant campanya ab «Walkyria», «Tannhauser» y «Els Mestres Cantayres», la Passini va acabar de consolidar la seva fama d' artista excelent ab

LA CARICATURA AL EXTRANJER

El petu rey de Portugal.—¡Alerta! (Del Punch)

«Tosca», fent gala de la seva veu esplèndida y sugestionant a l'auditori del Liceu ab la seva bellesa y la seva elegancia.

No cal dir si l'escenari se va cobrir de flors y si la Lina ne va distribuir de gracias y somrisas!

En Fazzini y en Giralt, y sobre tot en Giral dini, la varen secundar admirablement.

Fins un altra temporada!

PRINCIPAL

La Casa Vella, un acte d'André Theuriet, traduït per D. Narcís Oller.—Es un joguina sentimental plena de poètica melangia admirablement trasplantada al Teatre català pel nostre eminent novelista.

La Baró, en Jiménez y en Puiggarí irredemptibles.

D'aplausos al traductor y als artistes no'n vulguéu més!

ELDORADO

Il frutto acerbo, comedia en tres actes de Robert Bracco.—D'aquets marits enganyats que sempre posarian las mans al foc de l'honradesa de la seva mitja-taronja i la que creuen y proclaman per tot arreu angelet de candor y d'ignoscencia, en Robert Bracco n'ha fet una delicia de finas y irónicas picardias, d'alta filosofia picaresca que fa somriure ab tolerancia a l'intenció que porta.

La Dora Baldanello y el senyor Bratti, impecables y amos absoluts del auditori durant tota la vetlla.

Gent no gayre, molta menos de la que's mereix la excelent companyia italiana de Eldorado.

ROMEA

Astronomia Cómica, diàlech d'En Salvador Bonavia y En Lluís Millà.—Es ple d'acudits graciosos y equívocs que fan riure de debó.

En Capdevila y en Daroqui s'hi lluhiren y's varen fer aplaudir molt, lo meteix qu'els autors que no varen sortir a las taulas per no ésser al teatre.

TEATRE NOU

Alma de Dios, zarzuela en un acte, lletra de Arniches y música de Serrano.—La obra del Arniches es un fidel reflexe del modo de viure de la gent dels *barrios bajos* de Madrid. El diàlech es fresch y viu. Els *chistes* de bona lley y abundants. La música escayenta. La interpretació acceptable. Els ensajats deficients. El coro bé. La ballarina no tant.

N. N. N.

Máximas y Caborias

Abans tothom acomodava las sevas necessitats a la seva posició y als seus recursos. Natural y just. Avuy tothom comensa per viure segons els seus gustos, els seus vicis, ó ls seus capritxos; y després s'esforça en trobar a qualsevol

preu, sigui com sigui, els medis pera equilibrar el seu pressupost. Una boeria.

Generalment, en el mon, la veritat no es lo que es; la veritat es «lo que's pot probar.»

La dona pot sentir per l'amich de son marit amor ó odi; pero may indiferencia.

Las grans passións no componen res comparadas ab les grans manias.

Es possible arribar a tenir cent mil pessetas d'èxit, sense tenir ni cinch céntims de talent.

NOTA LOCAL

—Son molt urbans, aixó sí... pero no ls semblan un plagi de la Gran Ombreteria l'Alianza?

Dib. (de NANCH)

INTIMA

—¿Y ab aquesta miseria, vols que pasem el més, cap-cigrany?

(Dib. de MARIANO FOIX)

Sal de Cardona

Deva un pobre menestral:

—Vaja que pels pobres es una pena tenir fills. Ara mateix la de casa no ha pogut criar, y hem hagut de pendre una dida de *lujo*.

—¿Y per qué l'heu presa de *lujo* vivint com viviu ab tanta estretor?

—Perque de moment no'n vaig trobar cap mes de disponible.

—¿Y quant vos costa aquesta dida de *lujo*?

—Com las altres; vuyt duros al mes.

—¿Y es de *lujo*?

—Sí, home; de Galicia... de aquella població que'n diuen *Lujo*.

(Volia dir de *Lugo*.)

Un fabricant de persianas, gran admirador de Shakespeare, obri un establiment, sobre la porta del qual hi colocá un rétol que deya aixís:

AL NUEVO OTELLO
GRAN FÁBRICA DE CELOSÍAS
ESPIGOIAYRE

En el próxim número publicarem uns autògrafs del Doctor Robert, ment inédita, y escrits en un morable.

Es el nostre afany de que LA CAMPANA CATALANA soni fins en els més olvidats recons de Catalunya, y atenent a que fora de Barcelona la suscripció individual resulta algún tant costosa, establim y recomaném la suscripció colectiva. Bastará que tres ó mes suscriptors se posin d'acort, y que un d'ells fassi l'pedido de tres ó mes exemplars, y li serán servits a preu de corresponsal, es a dir a 20 céntims cada tres números, previ l'envio de l'import dels números corresponents a las tretze setmanas de un trimestre, que podrá ferse en sellos de correu ó libransas de giro mútuo

XARADA

So total dos bona hu y encar que no tinch cap tres porto sanch per defensar la Llibertat y'l Progrés.

J. MARTIR.

ANAGRAMA

Ouan la total vá a la plassa tot melons que son carbassa ¡la gran ganassa!

J. NOVELL

(Las solucions en el número que vé)

UN JARDÍ PORTÁTIL

Agaféu una esponja barata y ben grossa, com més grossa millor, xopéula d'aygua y expreméula un xich.

Després ficaréu a cada forat (y si no teniu paciència de ferho a tots els forats a n'aquells que os dongui la republicana gana) una flevor de mill, de panís, d'ordi, d'escayola, etz., y depositaréu l'esponja dins d'un plat ó damunt d'una rejola y la posaréu al sol.

Cada día la regaréu una mica perque l'humitat de l'esponja siga cont'nua.

Y, ab aygua y sol, tindréu aviat un petit jardí que, dins del plat ó sobre la rajola, podréu portar d'un cap de casa a l'altre y fins, si voléu, a fora del districte.

Un jardí digne d'inspirar un idilli piramidal al més indecis y poruch dels nostres poetes noucentistas.

Y aquest experiment está al alcance de todas las fortunas.

SALOMÓ

Correspondencia

H. N. M. Port de la Selva. — Anirá quan toqui el torn.

A. M. Barcelona. — Son poqueta cosa.

Musiu Lafitte. Vilassar de Dalt. — Deu volguer dir *Monsieur*, eh? Donchs, miri; també es molt poqueta cosa. No arriba ni a Sol y Ortega.

V. B. y B. — Aprofitaré alguna cosa. Pero no's despacienti.

R. E. Poble Nou. — Las tres paraulas del ters de sílabas no estan prou justament calificadas. Aquestas cosas han de estar que ni *clavadas*. Si no, no farém rés.

Khi-Kho. — Es molt poca cosa.

J. C. S. Arbucias. — Lo carta es massa llarga; ens convenen poch menos que telegráficas.

Serapi Fort. — «El cant del Llaurador» te dos defectes: un la llargaria y l'altre els *llurs*. Aixó deixiu de recó que fa massa carquinyoli. L'altra es la número quinze ó vint de las que hem rebut dihent lo mateix.

Pes mes que te la sort cops imprevistos, triunfan d'ells la justicia y la rahó; en Maura es d'aixó exemple y del més tristos: la sort el feu govern de la Nació, mes ha acabat al fi per... vendre mistos.

Tip. La Publicidad, Barbrá 11.—Barcelona

A LA GRANVIA — EL MENJADOR DEL OBRER

(Dib. de Franc. Sardà)

Tocan las dotze y l' home deixa l' eyna;
las mans se frega y la calsobra espolsa 's;
allá, á plé sol, en el pedrés sentada
l' esposa espera.

Trau del cistell l' ampe tupí que fuma,
en el plat tomba l' escudella groga,
llesca 'l pa blanch y dels honrats esposos
comensa l' ápat.

Apat humil, ápat de pau, idili
que 'l sol de hivern tebiejador llumena,
¡cóm van tornantse colorits y rojos
els rostres pàlits!

Escalfa 'l sol y escalfa 'l brou y 's miran
contents, felissos, els novells esposos...
¡quan vingui 'l temps de fè 'l dinar á l' ombra
ja serán pares!

FERRAN AGULLO Y VIDAL